

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра

Економіки та митної справи

(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Посередництво та торгівля у сфері ЗЕД

(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: **Митна справа**

(назва освітньої програми)

Спеціальність: **051 Економіка**

(найменування спеціальності)

Галузь знань: **05 Соціальні та поведінкові науки**

(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: **Другий (магістерський) рівень**

(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри

економіки та митної справи

(найменування кафедри)

Протокол № 2 від 21.09.2022 р.

м.Запоріжжя 2022

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>ВК Посередництво та торгівля у сфері ЗЕД</i> <i>Навчальна дисципліна вибіркового компонента циклу професійної підготовки</i>
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Горбань Світлана Федорівна, к.т.н., доцент кафедри Економіки та митної справи</i>
Контактна інформація викладача	<i>телефон викладача 0673794530, sv_gorban@ukr.net</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/fakultet-mizhnarodnogo-turyzmu-ta-ekonomiky</i>
Обсяг дисципліни	<i>дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/course/view.php?id=789</i>
Консультації	<i>Денна форма навчання: 90 годин, 3 кредитів, лекцій – 30 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 26 годин, індивідуальні завдання – 20 год, вид контролю – залік</i> <i>Заочна форма навчання: 90 годин, 3 кредитів, лекцій – 4 годин, практичні заняття – 2 годин, самостійна робота – 64 годин, індивідуальні завдання – 20 год, вид контролю – залік</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити: «Інноваційний розвиток підприємства».	
Постреквізити : Освітня компонента: «Дипломовання»	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
Розширення й поглиблення зовнішньоекономічних відносин України з іншими державами вимагає наявності фахівців, здатних приймати професійно обґрунтовані рішення щодо входження у міжнародний торговельний простір та ведення ефективної торговельної діяльності. Вивчення дисципліни спрямоване на систематизацію та узагальнення закономірностей, умов, принципів, механізмів ведення зовнішньоторговельної та посередницької діяльності; забезпечує студентів професійно орієнтованими знаннями та практичними навичками, що дозволяють визначити міжнародну торговельну позицію підприємства та прийняти рішення про доцільність його виходу на міжнародний ринок з урахуванням ефективності експортно-імпортних операцій. У результаті вивчення навчальної дисципліни студент набуває загальні компетентності: Здатність генерувати нові ідеї (креативність). Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності). Здатність працювати в команді. Здатність розробляти та управляти проектами. Здатність проводити дослідження на відповідному рівні. Здатність реалізовувати інноваційні проекти. фахові компетентності: Здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень. Здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки. Здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси. Здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання. Здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень.	

Вміння застосовувати міжнародні норми у сфері технічного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. очікувані програмні результати навчання: Дотримуватися принципів академічної доброчесності. Збирати, обробляти та аналізувати статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, необхідні для вирішення комплексних економічних завдань у сфері ЗЕД та митної справи. Приймати ефективні рішення за невизначених умов і вимог, що потребують застосування нових підходів, методів та інструментарію соціально-економічних досліджень. Визначати та критично оцінювати стан та тенденції соціально-економічного розвитку, формувати та аналізувати моделі економічних систем та процесів у сфері ЗЕД та митної справи. Обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики. Формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем у сфері ЗЕД та митній справі. Розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності та митними органами.
4. Мета вивчення навчальної дисципліни Формування у студентів теоретичних знань і практичних навичок щодо сутності, механізмів та інструментарію посередництва та торгівлі у сфері зовнішньоекономічної діяльності.
5. Завдання вивчення дисципліни Основними завданнями вивчення дисципліни «Посередництво та торгівля у сфері ЗЕД» є формування системи знань про сутність, структуру, етапи і показники розвитку посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД; з'ясування основних засад формування та розвитку системи регулювання міжнародної торгівлі на корпоративному, національному та наднаціональному рівнях; вивчення форм, видів і методів здійснення зовнішньоторговельних операцій; розуміння мотивів, передумов і форм виходу підприємства на зовнішні ринки; вивчення сутності та процесу укладання міжнародних контрактів купівлі-продажу; оволодіння знаннями про особливості ціноутворення при укладанні зовнішньоторговельних контрактів; вивчення сучасних форм, способів і засобів міжнародних розрахунків; дослідження ефективності торговельних операцій у сфері ЗЕД.
6. Зміст навчальної дисципліни Змістовий модуль 1. Основи посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД Тема 1. Торгівля у сфері ЗЕД та її роль у розвитку економіки. Поняття міжнародної торгівлі, її структура та специфічні риси. Географічна та товарна структура міжнародної торгівлі. Основні види ринків та товарів. Специфічні риси міжнародної торгівлі. Основні етапи розвитку міжнародної торгівлі. Система показників моніторингу результативності міжнародної торгівлі. Доцільність міжнародного торговельного обміну. Виграш від міжнародної торгівлі на рівні країни та споживачів. Вигоди вітчизняних фірм від експортної та імпоротної діяльності. Міжнародна торгівля та економічний розвиток. Визначальні чинники сприяння економічному розвитку та міжнародній торгівлі. Роль міжнародної торгівлі в економічному зростанні. Типи економічного зростання. Конкурентоспроможний експорт як компонент динамізації зростання. Тема 2. Регулювання посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД. Рівні та інструменти регулювання міжнародної торгівлі. Національний рівень регулювання міжнародної торгівлі: типи торговельної політики, тарифні і нетарифні методи регулювання, торгова дискримінація. Наднаціональний рівень регулювання міжнародної торгівлі міжнародні організації з регулювання міжнародної торгівлі (СОТ, ГАТТ, ГАТС, ТРПС, ЮНКТАД, ЮНІСТРАЛ). Торгова політика ЕС та її інструменти. Тема 3. Система показників розвитку торгівлі у сфері ЗЕД. Абсолютні показники розвитку міжнародної торгівлі та посередництва в країні. Результуючі показники міжнародної торгівлі. Показники структури зовнішньої торгівлі. Показники інтенсивності торгівлі на міжнародних ринках. Показники економічної ефективності експортно-імпортних операцій країни. Тема 4. Форми торгівлі у сфері ЗЕД. Систематизація форм торгівлі у сфері ЗЕД. Форми міжнародної торгівлі за критеріями регулювання, способу та організації взаємовідносин між партнерами, предметом торгівлі, їх

характеристика та особливості застосування. Міжнародні торгові класифікатори.

Тема 5. Методи здійснення експортно-імпортних операцій.

Загальна характеристика методів здійснення міжнародної торгівлі, їх переваги та умови застосування. Особливості внутрішньокорпоративної торгівлі. Організація торгівлі через торговельно-посередницькі структури, міжнародні товарні біржі. Особливості, порядок, техніка проведення міжнародних аукціонів, тендерів, виставок та ярмарків.

Тема 6. Митне регулювання зовнішньоторгівельної діяльності.

Нормативно-правовий регламент здійснення ЗЕД. Оцінка системи митно-тарифного та нетарифного засобів регулювання зовнішньоторгівельної діяльності. Визначення коду товару у митних цілях. Нормативна база визначення митної вартості в Україні. Механізм здійснення митних платежів. Порядок нарахування та сплата мито. Митне оформлення товарів.

Тема 7. Маркетингове забезпечення міжнародної торгівлі

Особливості маркетингової діяльності в міжнародному середовищі. Вплив процесу інтернаціоналізації ринків на маркетингову діяльність компанії. Міжнародне маркетингове середовище. Міжнародна конкуренція. Формування міжнародної маркетингової стратегії підприємства. Організація управління міжнародною маркетинговою діяльністю.

Тема 8. Фінансування учасників зовнішньоторговельних розрахунків.

Економіко-організаційні засади фінансування міжнародної торгівлі. Види кредитування зовнішньоторговельних операцій та їх зв'язок з умовами платежу. Види фінансових інститутів та специфіка їх діяльності з кредитування зовнішньоторговельної діяльності. Фірмове кредитування міжнародної торгівлі. Відстрочка і розстрочка платежу як специфічні форми комерційного кредитування імпортера. Банківське кредитування імпорту на основі векселя.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1.	Торгівля у сфері ЗЕД та її роль у розвитку економіки	Лекція	2
2	Торгівля у сфері ЗЕД та її роль у розвитку економіки	Лекція практичне	2 2
3.	Регулювання посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД	Лекція	2
4.	Регулювання посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД	Лекція практичне	2 2
5.	Система показників розвитку торгівлі у сфері ЗЕД	лекція	
6.	Система показників розвитку торгівлі у сфері ЗЕД	Лекція практичне	2 2
7.	Форми торгівлі у сфері ЗЕД	лекція	2
8.	Форми торгівлі у сфері ЗЕД	Лекція практичне	2 2
9.	Методи здійснення експортно-імпортних операцій.	лекція	2
10.	Методи здійснення експортно-імпортних операцій.	лекція практичне	2 2
11.	Митне регулювання зовнішньоторгівельної діяльності	Лекція	2
12.	Митне регулювання зовнішньоторгівельної діяльності	лекція практичне	2 2
13	Маркетингове забезпечення міжнародної торгівлі	лекція	2
14	Маркетингове забезпечення міжнародної торгівлі	лекція практичне	2 2
15	Фінансування учасників зовнішньоторговельних розрахунків.	лекція	2

8. Самостійна робота

№ тижня	Назва теми	Види СР	Кіл-ть годин	Контрольні заходи
1-2	Торгівля у сфері ЗЕД та її роль у розвитку економіки	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття.	6	Усне опитування на практичному занятті. Публічна доповідь. презентація
3-4	Регулювання посередництва та торгівлі у сфері ЗЕД	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття.	6	Усне опитування на практичному занятті. Публічна доповідь
5-6	Система показників розвитку торгівлі у сфері ЗЕД	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття.	6	Усне опитування на практичному занятті. Розв'язання розрахунково-аналітичних завдань
7-8	Форми торгівлі у сфері ЗЕД	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття	6	Усне опитування на практичному занятті. Доповідь. Презентація.
9-10	Методи здійснення експортно-імпортних операцій	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття	6	Усне опитування на практичному занятті. Доповідь. презентація
11-12	Митне регулювання зовнішньоторгівельної діяльності	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття	6	Усне опитування на практичному занятті. Доповідь. презентація
13-14	Маркетингове забезпечення міжнародної торгівлі	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття	6	Усне опитування на практичному занятті. Розгляд ситуаційних завдань.
15	Фінансування учасників зовнішньоторговельних розрахунків.	Опрацювання літератури, підготовка до практичного заняття	2	Усне опитування на практичному занятті. Розв'язання розрахунково-аналітичних завдань

Консультативна допомога студенту надається у таких формах:

- особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій - <https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravy> (не менше ніж 1 раз по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю);
- відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) один раз на 2 тижні;
- листування за допомогою електронної пошти sv_gorban@ukr.net (у форматі 24/7 кожного дня);
- відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber, або Skype (за графіком консультацій викладача);
- спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів).

9. Система та критерії оцінювання курсу

Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –A, B, C, D, E, FX, F).

Форми контролю знань студентів:

- поточний;
- рубіжний;
- модульний (підсумковий)
- залік

Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, практичних заняттях та самостійну роботу.

КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати конспект лекцій і вести в ньому записи власноруч.

Робота на практичних заняттях:

Практичні заняття проводяться з кожної теми навчальної програми з метою поглибити і закріпити отримані знання, прищепити студентам навички пошуку, узагальнення і викладення навчального матеріалу. Студент повинен розуміти зміст питань, що пропонуються для обговорення, знати визначення понять, вміти пояснити значення будь-якого терміну. Наявність конспекту лекцій на практичному занятті є обов'язковим.

Студенти на практичному занятті можуть виступати за своїм бажанням або за викликом викладача, задавати питання виступаючому, доповнювати або уточнювати його відповіді. Після розгляду кожного питання викладач підводить короткі підсумки обговорення та аналізує відповіді студентів, виставляє відповідні оцінки.

Практичні заняття проводяться у різних формах: розгорнута бесіда на підставі плану; усне опитування студентів з питань плану заняття; прослуховування і обговорення доповідей студентів; обговорення письмових рефератів, заздалегідь підготовлених окремими студентами. Заняття можуть проводитися у формі теоретичної конференції, диспуту, дискусії, «круглого столу», ділової гри або змішаної форми (з елементами різних форм проведення).

Самостійна робота студентів

Виконання індивідуального завдання надає студенту можливість отримати максимум 20 додаткових балів. Захист відбувається на останній парі в модулі, або в консультативні години роботи викладача.

Кількість балів	Критерії оцінювання
До 20	Обрана студентом форма індивідуальної роботи характеризується підвищеною складністю; робота має самостійний, творчий характер; роботі притаманна внутрішня послідовність, логічність і завершеність
До 15	Робота має самостійний характер; роботі притаманна внутрішня послідовність, логічність і завершеність.
До 10	Робота не має самостійного характеру, містить хибні та неаргументовані висновки, не враховані зміни поточного законодавства; робота містить протиріччя, відсутня достатня аргументація висновків та завершеність у них.
До 5	Робота не має самостійного характеру; в роботі відсутні висновки; не відповідає вимогам що пред'являються до оформлення відповідного виду робіт;
0	Індивідуальна робота не виконана

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ:

Для студентів денної форми навчання змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Протягом семестру проводяться 2 рубіжних контролю.

Під час першого рубіжного контролю враховуються наступні види робіт за такими критеріями:

- відвідування студентом лекцій з дисципліни дає студенту 2 бали за кожне заняття (8 лекцій по 2 бали всього 16 балів);
- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 10 балів (4 практичних занять по 10 балів = 40 балів);
- аудиторна контрольна робота (тестування) – до 44 балів.

Під час другого рубіжного контролю враховуються наступні види робіт за наступними критеріями:

- відвідування студентом лекцій з дисципліни дає студенту 2 бали за кожне заняття (7 лекцій по 2 бали всього 14 балів);
- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 10 балів (3 практичних занять по 10 балів = 30 балів);
- правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті індивідуального домашнього завдання студента оцінюється до 20 балів;
- аудиторна контрольна робота (тестування) – до 36 балів.

Підсумковий (модульний) контроль знань студентів означає поступове накопичення балів протягом семестру і в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу. Підсумковий модульний контроль визначається як середня двох рубіжних контролів.

Залік виставляється автоматично, якщо студент набрав не менш ніж 60 балів.

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати додаткові індивідуальні завдання, що пропонуються в робочій програмі.

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення дисципліни, або хоче покращити свій бал, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік і скласти усно мінімум 2 теоретичних питання за переліком та виконати тести.

Для студентів заочної форми навчання дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті контрольної роботи оцінюється до 60 балів, відповіді на два теоретичних питання до 20 балів, тестування – до 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та

			модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

10. Політика курсу

Політика щодо академічної доброчесності:

Складати всі проміжні та фінальні завдання самостійно без допомоги сторонніх осіб.

Надавати для оцінювання лише результати власної роботи.

Не вдаватися до кроків, що можуть нечесно покращити ваші результати чи погіршити/покращити результати інших студентів.

Не публікувати відповіді на питання, що використовуються в рамках курсу для оцінювання знань студентів

Політика щодо відвідування аудиторних занять (особиста присутність студента):

Студентам рекомендується відвідувати заняття, оскільки на них викладається теоретичний матеріал та розвиваються навички, необхідні для виконання семестрового індивідуального завдання. Система оцінювання орієнтована на отримання балів за активність студента, а також виконання завдань, які здатні сформувати загальні та фахові компетентності. Самостійну роботу студент може виконати у системі дистанційного навчання (<https://moodle.zp.edu.ua/>) з подальшим захистом. За об'єктивних причин (наприклад, лікарняні, стажування, мобільність, індивідуальний графік, інше) аудиторні види занять та завдань також можуть бути трансформовані в систему дистанційного навчання (сервіс moodle).

Політика щодо дедлайнів.

Студент зобов'язаний дотримуватись крайніх термінів (дата для аудиторних видів робіт або час в системі дистанційного навчання), до яких має бути виконано певне завдання. За наявності поважних причин (відповідно до інформації, яку надано деканатом) студент має право на складання індивідуального графіку вивчення окремих тем дисципліни.

Політика щодо оскарження результатів контрольних заходів:

Студенти мають можливість підняти будь-яке питання, яке стосується процедури контрольних заходів та очікувати, що воно буде розглянуто. Студенти мають право оскаржити результати контрольних заходів, але обов'язково аргументовано, пояснивши з яким критерієм не погоджуються.

Політика щодо дотримання прав та обов'язків студентів.

Права і обов'язки студентів відображено у п.7.5 Положення про організацію освітнього процесу в Національному університеті «Запорізька політехніка» (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protsetsu.pdf).

Політика щодо конфіденційності та захисту персональних даних.

Обмін персональними даними між викладачем і студентом в межах вивчення дисципліни, їх використання відбувається на основі закону України «Про захист персональних даних» (<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2297-17#Text>). Стаття 10, п. 3.

